

Johanna Spyri

Heidi

Traducere din limba engleză de Ruxandra Comșa

Ilustrații de Olesea Cernega

CUPRINS

Capitolul I. Sus, la munte	5
Capitolul II. Coliba bunicului	15
Capitolul III. Peter și caprele	22
Capitolul IV. Bunica lui Peter	31
Capitolul V. Întoarcerea stăpânului.	44
Capitolul VI. Despre lucruri noi	53
Capitolul VII. Domnișoara Rottenmeier	62
Capitolul VIII. Mare agitație în casă.	76
Capitolul IX. Stăpânul se întoarce.	83
Capitolul X. O altă bunică	89
Capitolul XI. Heidi învață o lecție nouă.	94
Capitolul XII. Casa bântuită	100
Capitolul XIII. Înapoi, la munte	107
Capitolul XIV. Clopotele de duminică	123
Capitolul XV. Un musafir pe Alm	135
Capitolul XVI. Răsplata	141
Capitolul XVII. Iarna	148
Capitolul XVIII. Iarna continuă	162
Capitolul XIX. Vești de la prieteni	168
Capitolul XX. Viața la bunicul.	187
Capitolul XXI. O întâmplare neașteptată.	196
Capitolul XXII. La revedere, până când ne vom reîntâlni	215

CAPITOLUL I

SUS, LA MUNTE

Din bătrânul și pitorescul sat Maienfeld, o potecă șerpuiește printre lunci verzi și umbroase până la poalele muntelui. Peisajul devine sălbatic, pe măsură ce poteca suie, drumul e abrupt și duce către pisc.

Într-o dimineață însorită de iunie, două siluete puteau fi văzute mergând pe cărare: una – o fată înaltă și voinică –, cealaltă – o copilă pe care o ținea de mână și ai cărei obrăjori erau atât de îmbujorați, încât stacojiul lor putea fi văzut chiar și pe pielea arsă de soare. Aceasta nu e însă de mirare, căci, în ciuda soarelui de iunie, fetița era îmbrăcată ca și când ar fi ținut piept celui mai aprig viscol. Nu părea mai mare de cinci ani și purta două, dacă nu chiar trei rochii, peste care avea un șal roșu, de lână. Cele două părăsiseră valea de o oră, când au ajuns la Dorfli, un cătun aflat la jumătatea muntelui. Aici drumetele fură salutate de toată lumea, căci fata cea mare mergea acum către vechea ei casă. Cu toate acestea, nu se opri să răspundă urărilor de bun-venit și întrebărilor vechilor ei prieteni, ci merse înainte până ce ajunse la ultima dintre casele răsfricate ale cătunului. Aici, o voce o strigă din ușă:

— Așteaptă o clipă, Dete, dacă mergi mai sus, vin și eu cu tine.

Fata chemată se opri.

— Ai obosit, Heidi?

— Nu, răspunse copila.

— Ajungem sus în curând. Trebuie să mai mergi încă puțin, și într-o oră suntem acolo, spuse Dete, cu o voce încurajatoare.

Erau acum însoțite de o femeie robustă, care mergea lângă vechea sa cunoștință, iar copila le urma.

— Și unde ai plecat cu fetița? întrebă nou-venita. E copilul lăsat de sora ta?

— Da, răspunse Dete. O duc sus, la Unchiul, unde trebuie să rămână.

— Copilul să stea acolo, sus, cu Unchiul de pe Alm! Ți-ai ieșit din minți, Dete! Oricum, bătrânul o s-o trimită acasă imediat!

— Nu poate face asta, având în vedere că e bunicul ei. Până acum, copilul a fost în grija mea. Nu am de gând să renunț la șansa care a apărut, de a avea un loc bun unde să stea; acum e rândul bunicului să-și facă datoria față de ea.

— Asta s-ar putea întâmpla dacă ar fi ca alții, însă ce poate face el cu un copil, mai ales cu unul atât de mic? Dar tu unde vrei să pleci?

— La Frankfurt, unde mă așteaptă un loc foarte bun, răspunse Dete. Familia la care mă duc a fost plecată la Baths vara trecută, și una dintre îndatoririle mele este să am grijă de camerele lor.

— Mă bucur că nu sunt în locul fetiței! exclamă Barbel cu milă. Nu e nimeni care să nu știe despre bătrânul de pe munte! Nu intră în biserică mai des de o dată pe an. Când totuși vine, din când în când, în oraș, toți se feresc din calea lui. Simpla lui vedere, cu sprâncenele sale cărunte și stufoase și barba uriașă, e destul de înspăimântătoare.

— Ei, și ce-i cu asta? spuse Dete sfidătoare. E bunicul ei, oricum ar fi, și trebuie să aibă grijă de copil. Nu cred că o să-i facă vreun rău și, dacă totuși îi va face, el o să fie răspunzător pentru asta, nu eu.

— Aș vrea tare mult să știu, continuă Barbel curioasă, ce are bătrânul pe suflet de trăiește acolo, sus, ca un pustnic. Se spun despre el tot felul de lucruri. Dar tu, Dete, trebuie să știi mai multe despre el, de la sora ta.

— Ai dreptate, știu, dar n-am de gând să repet ce-am auzit; dacă i-ar ajunge la urechi spusele mele, sigur aș intra în încurcătură.

Barbel era hotărâtă însă să nu piardă ocazia de a-și satisface curiozitatea. Își trecu un braț în jurul lui Dete și-i spuse pe un ton secretos:

— Știi că pot afla de la tine adevărul adevărat și înțelesul zvonurilor care circulă despre el. Spune-mi ce nu-i în regulă cu bătrânul și dacă a fost tot timpul ocolit de ceilalți, ca acum.

— Cum aș putea să-ți spun dacă a fost așa dintotdeauna, când eu am numai douăzeci și șase de ani, iar el are cel puțin șaptezeci? Și, oricum, aș putea fi sigură că ceea ce-ți spun nu va face ocolul Prattigraului?

— Prostii, Dete, ce vrei să spui? răspuse Barbel, oarecum jignită. Sunt perfect capabilă să-mi țin gura atunci când trebuie.

— Foarte bine, atunci îți voi povesti, spuse Dete veselă. Cândva, el a fost proprietarul celor mai mari ferme din Domleschg. Era cel mai mare dintre doi frați; cel tânăr era un om tăcut și disciplinat, însă nimic nu-i făcea mai multă plăcere celuiilalt decât să facă pe domnul și să meargă cu mașina prin țară, într-o companie dubioasă. A băut și și-a pierdut la jocuri de noroc întreaga proprietate, iar când au aflat părinții lui au murit de durere, la scurt timp unul după celălalt. Fratele cel tânăr a plecat furios, iar Unchiul, nemaivând altceva decât prostul său renume, a dispărut și el. Ceva vreme, peregrinările sale au rămas necunoscute, însă la un moment dat cineva a aflat că se dusese la Napoli, ca soldat; după aceasta nu s-a mai știut nimic despre el timp de zece sau cincisprezece ani. A apărut apoi în Domleschg cu un copil, pe care a încercat să-l dea în grija unor rude. Toate ușile au rămas însă închise, căci nimeni nu voia să mai aibă de-a face cu el. Supărat, a jurat să nu mai calce în Domleschg, venind apoi în Dorfli, unde a continuat să trăiască împreună cu fiul lui. Soția sa trebuie să fi fost din Grisons, unde se și cunoscuseră, și a murit la scurt timp după căsătorie. Unchiul rămăsese însă fără un ban și și-a dat fiul, pe Tobias, ucenic la un tâmplar. Era un flăcău cuminte și privit cu bunăvoință de toată lumea din Dorfli. Bătrânul însă era încă tratat cu suspiciune și se zvonea chiar că trebuise să plece neapărat din Napoli; altfel ar fi avut necazuri, căci omorâse un om, nu în luptă dreaptă, înțelegi, ci într-o încăierare.

— Și ce s-a întâmplat cu Tobias? întrebă Barbel, care asculta cu viu interes.

— Tobias a învățat meserie în Mels, iar când și-a terminat ucenicia s-a întors la Dorfli și s-a însurat cu sora mea, Adelaide.

Dar fericirea lor n-a ținut mult. Tobias a murit la numai doi ani după căsătorie, când o grindă a căzut peste el în timp ce muncea, ucigându-l pe loc. După două luni de la moartea sa, Adelaide l-a urmat și ea. Toată lumea a fost atunci de părere că era o pedeapsă, pe care Unchiul o merita pentru viața lui nelegiuită. Parohul nostru s-a străduit atunci să-i trezească conștiința și l-a rugat să se căiască, dar bătrânul s-a înrăit și mai tare și s-a încăpățânat să nu mai vorbească cu nimeni. Imediat după aceea am auzit că s-a dus să trăiască sus, pe muntele Alm, și că nu avea de gând să mai coboare vreodată, de atunci ducându-și viața singuratică în dușmănie cu oamenii și cu Dumnezeu. Mama și cu mine am luat în grijă copilul Adelaidei, în vârstă de doar un an.

— Și tu ai de gând să lași copilul în grija bătrânului de sus? Mă surprinde mai mult decât crezi faptul că ai putea să faci un asemenea lucru, Dete, spuse Barbel cu vocea plină de reproș.

— Ce vrei să spui? ripostă Dete. Eu mi-am făcut datoria față de fetiță, și ce aș putea face cu ea acum? În niciun caz nu pot lua cu mine la Frankfurt un copil de cinci ani. Dar tu unde mergi, Barbel? Suntem deja la jumătatea Almului.

— Tocmai am ajuns acolo unde voiam să merg, răspunse Barbel. Aveam ceva de vorbit cu soția păstorului de capre, care mai toarce lână pentru mine iarna. La revedere, Dete, și mult noroc!

Dete dădu mâna cu prietena sa și rămase locului, în timp ce Barbel se îndreptă către o colibă mică și pământie, care era la câțiva pași de potecă, într-o scobitură care o ferea de vânt. Căsuța era așezată la jumătatea muntelui Alm, în afara Dorfliului, și bine că avea parte de un adăpost, căci era atât de dărăpănată și de păraginită, încât trebuie să fi fost o locuință tare nesigură.

Aici locuia Peter, băiatul în vârstă de unsprezece ani, care în fiecare dimineață cobora în Dorfli să adune caprele și să le ducă apoi sus, unde erau libere să pască până seara pe pantele line ale muntelui.

Apoi Peter împreună cu animalele sale iuți de picior coborau alergând și sărind până ajungeau din nou la Dorfli, unde acesta fluiera ascuțit, făcând astfel să se strângă proprietarii caprelor și să-și ia acasă animalele. De obicei, veneau băieții și fetițele, căci aceasta era singura perioadă a zilei, pe timpul verii, când Peter își putea vedea prietenii. Avea o mamă și o bunică oarbă, și era mereu nevoit să înceapă ziua foarte devreme și să ajungă acasă de la Dorfli seara târziu; așa încât abia avea timp acasă să-și mănânce bucata de pâine și să-și bea laptele de dimineață, iar seara să ia o cină asemănătoare, să se întindă în pat și să se culce. Tatăl său, care fusese cunoscut tot ca păstor de capre, murise în timp ce tăia lemne cu ani în urmă. Mama sa, al cărei nume adevărat era Briggita, fusese dintotdeauna cunoscută drept „soția păstorului de capre”, de dragul mai vechii analogii, în timp ce bunica oarbă era simplu „bunica”, pentru toți cei tineri sau bătrâni din împrejurimi.

Dete stătea pe loc de vreo zece minute, uitându-se în toate direcțiile, căci în timp ce vorbea o văzuse pe micuța Heidi îndepărtându-se, ca să vorbească cu Peter. Nereușind să-i vadă, urcă spre un loc mai înalt, de unde putea zări întreg muntele. Între timp, copiii urcau pe altă parte, căci Peter știa multe locuri unde creștea hrană bună pentru caprele lui, arbuști și plante de tot felul, și avea obiceiul de a-și conduce turma pe drumuri mai puțin umbrate. Copila, obosită de căldură și de greutatea hainelor sale

groase, își trăgea cu greu sufletul și se străduia să țină pasul cu el, la început cu greutate. Nu spuse nimic, dar ochisorii ei îl urmăriră mai întâi pe Peter cum zburda sprinten înapoi și-ncoace și-ncoace cu picioarele goale, îmbrăcat doar în pantaloni scurți, și apoi își întoarse privirea către caprele cele zvelte, care săreau peste pietre și arbuști cu multă ușurință. Se așeză pe pământ și, cu cea mai mare repeziciune de care era capabilă, începu să-și scoată pantofii și ciorapii. Când termină, se ridică și-și desfăcu șalul cel roșu și îl aruncă la o parte, apoi începu să-și desfacă rochia. Și-o scoase într-o clipă, dar mai era încă una de desfăcut, căci Dete îi pusese rochița de duminică peste cea de zi cu zi, ca să scape de povara de a o mai căra. Repede ca fulgerul, rochița obișnuită se alătură celei de duminică, iar acum fetița stătea în picioare, îmbrăcată doar în lenjeria subțire, cu mânecă scurtă, întinzându-și micuțele-i brațe cu încântare. Își puse toate hainele într-o grămăjoară ordonată, și porni apoi sărind după Peter și caprele sale, la fel de sprintenă ca și ele. În sfârșit, după ceva vreme, copiii se apropiară împreună cu turma de capre de colibă și putură fi zăriți de verișoara Dete. De cum îi văzu urcând spre ea, începu să strige:

— Heidi, ce-ai făcut! Unde ți-a fost mintea, Heidi, unde-ți sunt hainele?

Copilul arătă liniștit către un loc în josul muntelui și răspunse:

— Acolo, jos.

Dete urmări direcția degetului ei; putea distinge doar ceva zăcând

pe pământ, cu o pată roșie deasupra, despre care nu avea nicio îndoială că era șalul de lână.

— Ființă netrebnică! exclamă Dete furioasă. Ce-a fost în capul tău de ai făcut una ca asta?

— Nu mai vreau haine, spuse copilul, fără vreo părere de rău pentru ceea ce tocmai se întâmplase.

— Copil nesăbuit și fără minte! N-ai chiar pic de înțelegere? continuă Dete, lamentându-se. Cine o să facă acum cale întoarsă să le aducă, e un drum de cel puțin jumătate de oră! Peter, du-te după ele cât de repede poți!

— Sunt deja în întârziere, răspunse Peter calm, fără să se miște din locul în care stătea cu mâinile în buzunare, ascultând răbufnirea furioasă a lui Dete.

— Ei bine, n-o să ajungi departe dacă mai stai mult în loc, fu răspunsul tăios al lui Dete, dar vezi, o să capeți măcar ceva bun, și-i întinse o monedă ce strălucea în bătaia soarelui.

Peter o zbughi în jos pe versantul muntelui și, cât ai bate din palme, ajunse la grămăjoara de haine, o luă sub braț și se întoarse atât de repede, încât chiar și Dete se văzu silită să-l laude.

— Poți să mi le duci până la Unchiul, continuă ea.

După un urcuș de mai bine de trei sferturi de oră, au ajuns pe vârful muntelui Alm. Cabana unchiului se afla pe o stâncă în bătaia vântului, dar, în același timp, era în plin soare și avea vedere spre întreaga vale ce se întindea dedesubt. Lângă ea erau trei brazi cu crengile lungi și groase.

În spatele cabanei, pe partea dinspre vale, Unchiul așezase un scaun. Aici stătea el, cu pipa în gură și cu mâinile pe genunchi. Heidi ajunse prima în vârf, se duse drept către bătrân, îi întinse mâna și spuse:

— Bună seara, bunicule!

— Ei, dar ce-nseamnă asta? întrebă el arțăgos, aruncându-i copilului o privire lungă și pătrunzătoare pe sub sprâncenele-i încruntate și stufoase, în timp ce-i strângea mâna cu putere.

— Ziua bună, Unchiule, spuse Dete, îndreptându-se spre el; ți-am adus-o pe fiica lui Tobias și a Adelaidei.

— Și ce să facă ea aici cu mine? spuse bătrânul supărat de-a binelea.

— Copilul e aici ca să rămână cu tine, răspunse Dete. Consider că mi-am făcut datoria față de ea înăștia patru ani, iar acum a venit vremea să ți-o faci pe-a dumitale.

— Și asta-i tot, nu-i așa? spuse bătrânul, cu ochii scăpărând de mânie.

— Cel puțin eu m-am descurcat cu ea fără să mă plâng, când mi-a fost lăsată pe mână de mic copil, replică și Dete. Acum vreau să mă îngrijesc de propriile dorințe, iar dumneata vei răspunde dacă i se va întâmpla ceva rău și, deși nu cred să mai ai nevoie, asta se va adăuga poverii conștiinței dumitale deja încărcate.

În pofida celor spuse, nici Dete nu era cu inima ușoară pentru că lăsa fetița, îi era cald și era supărată și poate și din cauza asta spusese mai mult decât avusese de gând. În timp ce rostea ultimele cuvinte, Unchiul se ridică de pe scaun și o privi cu o intensitate care o făcu să se retragă instinctiv cu doi pași, și apoi, agitându-și brațul, tună amenințător:

— Să pleci imediat și să nu mai calci pe aici! Dete nu așteaptă să i se spună de două ori.

— La revedere, atunci, spuse ea, întorcându-se repede pe călcâie.

Începu să coboare poteca și nu se opri până nu ajunse din nou la Dorfli.

